

MEDAL „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”

WOLNOŚĆ NASZEGO KRAJU TO BYŁO DZIEŁO TYSIĘCY LUDZI, ICH MYŚLI I CZYNÓW

ISSN 2300 9527

Zarząd Stowarzyszenia Sieć Solidarności, którego celem jest kultywowanie ideałów i wartości oraz tradycji ruchu społecznego Solidarność, uchwałą z dnia 7 kwietnia 2014 roku ustanowił Medal „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”.

Medal ma stanowić symboliczne wyrażenie wdzięczności i podziękowania dla możliwie szerokiego kręgu ludzi, którzy w okresie po 13 grudnia 1981 roku brali udział w tworzeniu wolności, niepodległości, demokratycznej i samorządnej Rzeczypospolitej Polski.

Idea Medalu „Dziękujemy za Wolność” narodziła się w środowisku nowohuckiej Solidarności, Jej przedstawiciele, hutnicy stanowią trzon Stowarzyszenia Sieci Solidarności. Dlatego Medal nie jest wykonany z brązu srebra czy złota ale z stali. Jest to kawałek stalowej blachy grubej na 4 milimetry. Biały napis „Dziękujemy za Wolność” wytrawiony jest typową czcionką. W centralnym miejscu Medalu tłum ludzi, to postaci hutników z fotografii Tadeusza Pikulickiego, z terenu kombinatu Huta Sendzimira (d. Huta im. Lenina) w Nowej Hucie, podczas strajku wiosną 1988 roku.

Nad nimi charakterystyczna polska flaga, fragment logo NSZZ „Solidarność”. Na rewersie Medalu umieszczone jest logo Stowarzyszenia, Marszałka Województwa, Instytutu Pamięci Narodowej oraz logo innych współorganizatorów kolejnej edycji. Na Medalu wygrawerowane będzie nazwisko

i imię osoby wyróżnionej oraz numer z ewidencji.

Inicjatywa nadania Medalu może pochodzić od Stowarzyszenia, Marszałka Województwa Małopolskiego, Instytutu Pamięci Narodowej oraz innego Współorganizatora Medalu, którym mogą być także inne organy państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego oraz organizacje działające na terenie województwa Małopolskiego, których cele są zbieżne z celami Stowarzyszenia Sieć Solidarności, za zgodą Stowarzyszenia. O nadanie Medalu mogą wystąpić dwie osoby wspólnie, którym nadano Medal wcześniej.

Medal nadaje Kapituła, którą stanowią: Prezes Sieci Solidarności jako przewodniczący oraz członkowie: Wojewoda Małopolski, Marszałek Województwa Małopolskiego, Dyrektor Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie. Do Kapituły Medalu będzie zaproszony Pełnomocnik innego współorganizatora.

Medal zostaje przyznany na podstawie Wniosku, zawierającego co najmniej podstawowe dane osobowe oraz uzasadnienie nadania Medalu a także podpisy osób wnioskujących o nadanie, w imieniu swoim lub reprezentowanych organizacji.

Wręczenie Medalu dokonywane będzie w uroczystej formie, podczas świąt państwowych i samorządowych Województwa Małopolskiego, podczas rocznic oraz innych ważnych dla państwa lub samorządu terytorialnego Województwa Małopolskiego wydarzeń. Poza Medalem, ustanowiono także Plakietę nagrobną, którą będzie można umieszczać na nagrobku, za zgodą rodziny. Wydana będzie także miniatura Medalu. Autorem projektu jest Jacek Maria Stokłosa ©Stowarzyszenie Sieć Solidarności

Edward E. Nowak – Prezes SSS

Partnerzy: Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego

MEDALE „DZIĘKUJEMY ZA WOLNOŚĆ”

Marek Wojciech Bąk (ur. 12.09.1962)

Od 13.12.1981 r. organizował i uczestniczył w demonstracjach i akcjach protestacyjnych. W latach 1985–1989 był działaczem Federacji Młodzieży Walczącej Region Kraków. Kolportował prasę, uczestniczył w licznych manifestacjach oraz w spotkaniach w ramach Chrześcijańskiego Uniwersytetu Robotniczego w Krakowie-Mistrzejowicach. Organizował i prowadził akcje małego sabotażu. W 1987 r. został skazany za czynną napasę na funkcjonariusza SB i napad rabunkowy (kradzież broni). Zbiegł z miejsca odbywania kary.

Od 1988 w RFN, gdzie do 1989 był przedstawicielem FMW, współpracownikiem Amnesty International oraz Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców w Zindorf k. Norymbergi (przekazywał informacje o sytuacji w Polsce, współorganizował pomoc dla uchodźców politycznych). W latach 1988–1989 uczestniczył w misjach organizacji Lekarze bez Granic z pomocą humanitarną dla ofiar wojny sowiecko-afgańskiej, a w latach 1992–1994 w misjach humanitarnych na terenach objętych działaniami wojennymi w krajach byłej Jugosławii.

Ksawery Bogacz (ur. 27.06.1948)

Był współinicjatorem i członkiem Komitetu Założycielskiego na AGH, następnie członkiem prezydium uczelnianej KZ AGH i współtwórcą nieformalnej struktury wydawniczej. W dniach 14–16 XII 1981 był uczestnikiem strajku okupacyjnego

na AGH, a następnie kolporterem wydawnictw podziemnych i uczestnikiem demonstracji antyreżimowych. Kilkakrotnie zatrzymywano go i przesłuchiowano oraz przeszukiwano dom i miejsce pracy. Skazany przez kolegium ds. wykroczeń na karę grzywny za uczestnictwo w manifestacji. Od 1982 roku był wydawcą m.in. „Kroniki Małopolskiej”.

Wiesław Ciołkiewicz

(11.02.1945 –17.06.2013)

Konstruktor nadajników radiowych do transmisji powstałego na terenie Krakowa Radia Solidarność. Nadajniki te samodzielnie umieszczał w różnych punktach miasta. W ramach pracy opozycyjnej konstruował również wysokiej klasy nadajniki telewizyjne, które zakłócały fonie telewizji państwowej w godzinach nadawania reżimowego Dziennika Telewizyjnego lub filmów radzieckich. Angażował się także w działalność w Solidarności nauczycielskiej i w bardzo dla niego ważne wychowywanie młodzieży w duchu ideałów Solidarności.

Lech Dziewulski (ur. 8.11.1951)

Jest plastykiem. W roku 1981 był zatrudniony w Sekcji Kultury Zarządu Regionu NSZZ Solidarność Małopolska. Został wtedy delegatem na I WZD w Tarnowie oraz I KZD w Gdańsku. Był internowany w okresie od 13.05.1982 r. do 15.10.1982. Potem był autorem grafik dla podziemnych wydawnictw (znaczkę, plakaty, okładki książek, itp.).

Adam Jerzy Grudziński

(15.04.1946–24.09.1982)

Pył drukarzem, działaczem Solidarności, współpracownikiem KOR-u, RMP i KPN. Pracował na AGH w Krakowie i w sekcji informacji ZR Małopolska NSZZ „Solidarność”. Brał udział w druku wydawnictw bezdebitowych. Internowano go 8 stycznia 1982 roku i umieszczono w ośrodku w Załężu, gdzie został pobity, kiedy stanął w obronie Zygmunta Łenyka. Chorował w tym czasie na serce. Zwolniono go z internowania 14 czerwca 1982 rok. Trzy miesiące później umarł nagle, prawdopodobnie w wyniku odniesionych wcześniej obrażeń. Za datę śmierci przyjęto 24 września 1982 .

Krzysztof Wł. Kopacz (ur. 15.11.1961)

Po 13.12.1981 w rodzinnej miejscowości Wola Wadowska kolportował ulotki oraz plakaty. Po wznowieniu zajęć na UJ, razem z kilkunastoma przyjaciółmi głównie z kierunku nauk politycznych, utworzył nieformalną grupę, która zawsze razem brała udział we wszystkich manifestacjach organizowanych przez podziemną „Solidarność”. W jego pokoju w DS „Żaczek” znajdował się punkt kolportażu wydawnictw drugiego obiegu. Podczas służby wojskowej w Poznaniu w 1988 roku razem z grupą podchorążych wzięli udział, oficjalnie, w mundurach, bez zgody przełożonych, w uroczystościach Bożego Ciała.

Jan Stanisław Kosch (ur. 11.07.1951)

W latach 1980–1981 był doradcą prawnym MKZ „S” Kraków, Komitetu Założycielskiego Solidarności Wiejskiej na region Polski Południowej z siedzibą w Krakowie i Wojewódzkiego Komitetu

Założycielskiego „S” RI w Krakowie oraz Solidarności Wiejskiej w Rzeszowie i Ustrzykach Dolnych. Po 13 XII 1981 był członkiem Arcybiskupiego Komitetu Pomocy Więźniom i Internowanym w Krakowie. Udzielał pomocy prawnej internowanym i aresztowanym. Pomagał m.in. w zwolnieniu z internowania ok. 20 osób. Adwokatem został w 1983 po wygraniu przed Sądem Najwyższym procesie z Ministrem Sprawiedliwości, który odmawiał wpisanie go na listę adwokatów. W 1984 roku bronił przed sądem Józefa Barana oraz był pełnomocnikiem kilku osób zwolnionych z pracy za działalność w „S”. W V 1986 był pełnomocnikiem Jana Rokity w wygranej przez opozycję procesie przeciwko MSW. Był współorganizatorem nielegalnego do 1988 roku Krakowskiego Towarzystwa Przemysłowego, autorem statutu i członkiem pierwszego zarządu.

Stanisław Kosch

(23.11.1916–4.06.2009)

Był adwokatem. Po wojnie zaczął pracować w Wyższej Szkole Handlowej jednakże karierę naukową musiał przerwać ze względów politycznych. Po uzyskaniu aplikacji adwokackiej prowadził kancelarię zajmującą się głównie sprawami cywilnymi. W stanie wojennym wielokrotnie występował w obronie osób represjonowanych, starał się o zwolnienie z internowania kilkunastu osób, m.in. Bogusława Sonika. Bronił osób zatrzymanych w związku z udziałem w demonstracjach patriotycznych oraz zwalnianych z pracy za podziemną działalność związkową.

Dorota Kosiek

(ur. 28.12.1951)

W latach 1982–1989 brała udział w drukowaniu i kolportażu wydawnictw „Hutnik”, „Solidarność Hutników”, „Serwis Informacyjny NSZZ Solidarność” oraz książek i ulotek okolicznościowych. W jej domu mieściła się, aż do wyspy w 1987 r., zakonspirowana drukarnia Tajnej Komisji Robotniczej Hutników NSZZ „Solidarność”, gdzie drukowano „Hutnika” i inne czasopisma podziemne. W 1989 roku brała udział w pracach Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. W czasie wyborów do Sejmu i Senatu w czerwcu 1989 była wiceprzewodniczącą Komisji Wyborczej nr 264 w Krakowie z ramienia „Solidarności”.

Janina Kosiek

(20.03.1921–4.03.2015)

WW trakcie II wojny światowej służyła w ZWZ-AK jako łączniczka i kolporterka prasy konspiracyjnej Obwodu AK Jasło – Okręg Kraków. Następnie otrzymywała zadania wywiadowcze. Na skutek działań wojennych straciła zdrowie, była inwalidką wojenną. W 1980 r. zaangażowała się w działalność w NSZZ „Solidarność”. Po wprowadzeniu stanu wojennego w jej domu mieściła się, aż do wyspy w 1987 r., zakonspirowana drukarnia TKRH NSZZ „Solidarność”, gdzie drukowano „Hutnika” i inne czasopisma podziemne.

Był inicjatorem i uczestnikiem wykładów i kółek samokształceniowych organizowanych w podziemiu. W latach 1982–85 wielokrotnie uczestniczył w demonstracjach, manifestacjach patriotycznych i mszach za Ojczyznę.

Marek Kosiek (ur. 8.05.1950)

W latach 1981–1988 był wydawcą i kolporterem pism drugiego obiegu, m.in. „Hutnika”, „Solidarności Hutników”, „Serwisu Informacyjnego NSZZ Solidarność” oraz książek i ulotek okolicznościowych. Do wypadki w 1987 r. był drukarzem w drukarni TKRH NSZZ „Solidarność”, mieszczącej się w domu jego matki Janiny Kosiek.

Andrzej Kręcioch (ur. 30.11.1941)

Jest historykiem. W latach osiemdziesiątych był wychowawcą ds. kulturalno-oświatowych w Areszcie Śledczym w Krakowie na ul. Montelupich. Udzielał wtedy bardzo dużej pomocy więźniom politycznym przetrzymywanym w areszcie. Od 17

Był inicjatorem i uczestnikiem wykładów i kółek samokształceniowych organizowanych w podziemiu. W latach 1982–85 wielokrotnie uczestniczył w demonstracjach, manifestacjach patriotycznych i mszach za Ojczyznę.

Mirosław Mąka (ur. 1.07.1957)

Studiował w ASP oraz na UJ w Krakowie. W listopadzie 1981 r. uczestniczył w wielodniowym strajku okupacyjnym na UJ. W 1981 r. uczestniczył w niezależnym ruchu wydawniczym (Wydawnictwo „W”) – był składaczem książek oraz autorem projektów okładek książek podziemnych. W 1982 r. i w latach następnych kolportował ulotki w środkach komunikacji miejskiej i na terenie UJ oraz brał udział w demonstracjach w Krakowie i Nowej Hucie. Dwukrotnie od 1983 do 1986 r. był kurierem do Paryża, przemycając maszynopisy książek dla wydawnictwa Editions Spotkania.

Małgorzata Poniedziałek

(ur. 11.08.1938)

W Roku 1980 była jedną z założycieli i organizatorów NSZZ „Solidarność” na AR w Krakowie. Od grudnia 1980 roku była członkiem Komisji Uczelnianej oraz przewodniczącą Komisji Wydziałowej na Wydziale Ogrodniczym, a w latach 1982–1988 członkiem Tajnej Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność”. W jej ramach była współorganizatorem licznych akcji protestacyjnych na Uczelni i kolportowała na jej terenie prasę podziemną.

W kwietniu 1982 roku zaangażowała się w działalność Koła Oporu Społecznego 241 i czasopisma „Zomorzadność”. W latach 1982–1989, razem ze swoim mężem Władysławem, udostępniła KOS-owi mieszkanie na podziemną drukarnię. W tym czasie brała udział

w pracach redakcyjnych, zdobywała informacje i materiały drukarskie oraz kolportowała drukowane przez KOS czasopisma i ulotki. Brała także udział w demonstracjach, z których pisała następnie relacje do „Zomorzadności”. Współpracowała z księdzem Jancarzem z kościoła w Mistrzejowicach, od którego odbierała informacje i papier, a dostarczała bibułę dla uczestników mszy za ojczyznę. Na jego prośbę pomagała ludziom zwolnionym z pracy i relegowanym ze szkoły (Włoszczowa). W trakcie strajku głodowego w kościele w Bieżanowie w 1985 zaangażowała się w pomoc strajkującym.

W roku 1989 brała udział w akcji plakatowania materiałów wyborczych i rozprowadzania ulotek z ramienia Komitetu Obywatelskiego w dzielnicy Podgórze. W czasie kontraktowych wyborów do Sejmu i Senatu była mężem zaufania przy Komisji Wyborczej w Mogilanach.

XII 1981 roku średnio 2 razy w tygodniu, z pomocą swojej żony, przekazywał dane internowanych i dekretovców do Kurii. Proceder ten trwał do 1986 r. Przepisywał też na maszynie, wraz z żoną, różne teksty Solidarności i kolportował kilkanaście tytułów „gazetek”, filatelistykę itp. W latach 1983–1987 był stałym współpracownikiem tygodnika „Mała Polska” i periodyku „Archiwum Współczesne”, do których pisał artykuły.

Piotr Markut (ur. 20.01.1961)

Był działaczem NZS-u od chwili jego powstania. Uczestniczył w strajkach studenckich na UJ w lutym 1981 i w listopadzie/grudniu 1981. Brał udział w licznych wiecach i zgromadzeniach organizowanych przez opozycję polityczną. W stanie wojennym był kolporterem wydawnictw niezależnych wśród studentów i na terenie b. województwa tarnobrzęskiego. Brał udział w licznych akcjach ulotkowo-plakatowych i malowania na murach.

Bogdan Rogatko**(20.05.1940–30.01.2017)**

Po ukończonych studiach polonistycznych na UJ pracował kolejno w Wydawnictwie Literackim, na UJ, w Krakowskim Oddziale PWN-u oraz w tygodniku „Życie Literackie”, w którym był kierownikiem działu krytyki literackiej. Po weryfikacjach dziennikarskich w stanie wojennym dostał zakaz pracy w prasie wydawanej przez RSW Prasa-Książka-Ruch i zwolniono go z „Życia Literackiego”. W latach 1984–1989 współredagował pismo podziemne „Miesięcznik Małopolski” oraz był szefem podziemnego wydawnictwa „Libertas”. Publikował na łamach pism podziemnych i emigracyjnych: „Kultury” paryskiej i „Kontaktu”. Był jednym z założycieli Podziemnego Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, a od 1989 roku członkiem tego, już jawnie działającego, stowarzyszenia.

Tomasz Schoen (ur. 7.10.1956)

W latach siedemdziesiątych był związany ze Studenckim Komitetem Solidarności i wchodził w skład redakcji czasopisma „Indeks” a także organizował dystrybucję wydawnictw drugiego obiegu. Na początku lat 80. zaangażował się w działalność „Solidarności”, współorganizując sekcję informacyjną związku w Krakowie. Redagował związkowe czasopisma – „Gońca Małopolskiego” i „Aktualności”. Po wprowadzeniu stanu wojennego był internowany w okresie 13.12.1981 – 28.04.1982 r. w ZK Nowy Wiśnicz oraz Jaworze. Po zwolnieniu z internowania pisał do różnych periodyków podziemnych (m. innymi do „Hutnika”).

Robert Artur Sobol (ur. 7.10.1961)

Studiował na Wydziale Prawa i Administracji UJ. 13 grudnia wspólnie z kolegami pomagał w przenoszeniu materiałów „S” i NZS UJ na przechowanie do Kurii, a później brał udział w strajku absencyjnym na Uniwersytecie. Uczestniczył we wszystkich demonstracjach w Krakowie i w Nowej Hucie do września 1985 r. Zajmował się drukowaniem ulotek i rozklejaniem ich na osiedlach oraz kolportażem wydawnictw z całego kraju. Po demonstracjach kilkakrotnie był zatrzymywany przez ZOMO. Przesłuchiwano go także na komendach MO na os. Zgody i na ul. Batorego.

Witold Stańczyk (ur. 10.06.1957)

W 1981 r. był składaczem książek (w Wydawnictwie „W”) oraz czasopisma „Wiadomości Krakowskie”. Po 13 grudnia 1981 r. organizował ewakuację magazynów papieru oraz wydrukowanych książek i uczestniczył w niej. Od 1982 do 1986 r. regularnie przepisywał na maszynie do pisania matryce białkowe „Aktualności” oraz, w latach 1982–1987, prowadził kolportaż tego czasopisma. Był uczestnikiem manifestacji ulicznych w Krakowie i w Nowej Hucie w latach 1982–1983.

Dorota Stec-Fus (ur. 23.10.1954)

Od 1980 należała do NZS UJ. Była współzałożycielką i redaktorką „Biuletynu NZS UJ”, a w II 1981 brała udział w studenckim strajku na UJ. Od V 1981 pracowała w sekcji informacji MKZ Małopolska i była dziennikarką pism „Goniec Małopolski” oraz „Aktualności”.

Po 13 XII 1981 ukrywała się. Wydawała w tym czasie „Aktualności”, oraz nagrywała i kolportowa-

ła kasety z pieśniami patriotycznymi. Po zwolnieniu z pracy w ZR „S” była bezrobotna do V 1987 roku. W okresie tym była inwigilowana. Od II 1982 do VII 1984 była redaktorem „Kroniki Małopolskiej”. Współorganizowała struktury podziemne, m.in. powstałego 17 X 1982 Międzydzielnicowego Komitetu Strajkowego Grzegórzek, Krowodrzy, Podgórze i Śródmieścia. Była współtwórcą podziemnego kolportażu książek, czasopism i ulotek. Współpracowała z francuskimi związkami zawodowymi, głównie z CFTC. W 1985 była redaktorem „Solidarności Grzegórzeckiej”. W VIII 1987, będąc w ósmym miesiącu ciąży, została zatrzymana przez SB przy transporcie offsetu w Warszawie do Krakowa i była kilkanaście godzin przetrzymywana, a następnie skazana na karę grzywny. Od 1988 współpracowała z Franciszkańską Wspólnotą Ekologiczną. Od 6 II do 5 IV 1989 uczestniczyła w obradach Okrągłego Stołu w tzw. podstoliku ekologicznym, a podczas wyborów 4 VI 1989 była mężem zaufania w Komisji Wyborczej przy ul. Rydla.

Danuta Suchorowska-Śliwińska**(31.03.1930–2.11.2011)**

W drugiej połowie lat 70-tych była związana z opozycją demokratyczną. Publikowała w tym czasie artykuły w „Merkuriuszu Krakowskim i Światowym” oraz „Krzyżu Nowohuckim”. Od września 1980 roku była członkiem „Solidarności”. Współorganizowała i była wiceprzewodniczącą Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Filharmonii Krakowskiej, a następnie wiceprzewodniczącą Komitetu Zakładowego. Od 15 do 24 XII 1981 była internowana. Od 1982 działała w Międzydzielnicowym Komitecie Solidarności Kraków i była odpowiedzialna za funkcjonowanie tej struktury w Krakowie-Grzegórzkach. Była współredaktorką i współorganizatorką drukarni „Kroniki Małopolskiej”. Działała w Komitecie Pomocy Internowanym i Aresztowanym. Jest autorką kilku poczytnych książek z zakresu historii Polski.

Maciej Szaszkiwicz (ur. 15.04.1947)

W latach osiemdziesiątych był zatrudniony w Areszcie Śledczym w Krakowie przy ul. Montelupich jako psycholog penitencjarny. Po wprowadzeniu stanu wojennego zaczął współpracować z podziemiem. Dostarczał informacje dla potrzeb Arcybiskupiego Komitetu Pomocy Więzionym i Internowanym. Współpracował też z KPN i „Solidarnością”. Pośredniczył w nieformalnych kontaktach pomiędzy podziemną strukturą KPN a funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa zatrudnionym w Areszcie Śledczym w celu skłonienia go do współpracy z podziemiem. Brał udział w kolportażu nielegalnych czasopism i wydawnictw, przewożeniu sprzętu drukarskiego oraz w dystrybucji pomocy rzeczowej przysyłanej z Norwegii.

Władysław Tomczyński (ur. 20.04.1960)

W 1980 roku włączył się w posierpniową falę odnowy uczestnicząc m.in. w strajku studentów na UJ domagających się zgody na powstanie Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Po wprowadzeniu stanu wojennego brał udział w licznych demonstracjach i walkach ulicznych. Przez cały okres studiów, do 1985 roku, brał udział w kolportażu, drukowaniu i rozprowadzaniu wydawanych podziemnych: książek, ulotek oraz innych okolicznościowych wydawnictw.

Ewa Tukałło (ur. 14.10.1951)

DPo Sierpniu 1980 r. należała do „Solidarności” i do KPN. Po 13 XII 1981 r. działała w konspiracyjnej KPN, współpracując z podziemnym czasopiśmie „Niepodległość”. Została aresztowana 14 maja 1982 roku w związku tzw. sprawą Grudniewicza. Po kilkumiesięcznym bardzo ciężkim śledztwie oskarżono ją o to że „...podjęła czynności przygotowawcze dla urzeczywistnienia tego celu – w ramach których między innymi gromadziła i przechowywała, a następnie przekazywała do rozpowszechniania ulotki zawierające wiadomości mogące osłabić gotowość obronną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.” Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego skazał ją na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na 4 lata oraz orzekł grzywnę w kwocie 20.000 złotych. W 1988 r. wyemigrowała do USA.

Anna Wierzbicka-Bogacz (ur. 25.05.1951)

Od jesieni 1980 była w „Solidarności”. Najpierw pełniła obowiązki szefa Komisji Wydziałowej Wydziału Elektrycznego pracowników inżyniersko-technicznych AGH, później była członkiem KZ. Po 13 XII 1981 uczestniczyła w strajku na AGH, a następnie była członkiem nieformalnej struktury „Solidarności” działającej przy AGH. Angażowała się przede wszystkim w działalność wydawniczą (głównie w wydawanie „Kroniki Małopolskiej”), druk książek i ulotek oraz w prowadzenie biblioteki wydawnictw niezależnych i punktu kolportażowego na AGH. Książki wydawane były pod różnymi nazwami wydawnictw: Wydawnictwo Historyczne, Wydawnictwo Orła Białego, Wydawnictwo V, Wydawnictwo Rota. Była kilkakrotnie przesłuchiwana. Po manifestacji w Nowej Hucie była skazana na karę grzywny za „wydzieranie płyt chodnikowych i rozwałkowywanie ich”.

Wojciech Wiśniewski (ur. 25.11.1957)

Drukarz i kolporter wydawnictw podziemnych. Po wprowadzeniu stanu wojennego został aresztowany w I 1982 r. i skazany w III 1982 r. przez Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie na 1 rok i 3 miesiące pozbawienia wolności. Sąd Najwyższy w VII 1982 r. obniżył karę do 7 miesięcy pozbawienia wolności. Po zwolnieniu z więzienia w styczniu 1983 r. kontynuował działalność opozycyjną polegającą na druku i kolportażu wydawnictw podziemnych. W latach 1983–1985 był objęty zastrzeżeniem wyjazdu za granicę. Rozpracowywało go SB w ramach SOR „Bojownik”.

Piotr Zawisłak (ur. 26.05.1958)

Od 1980 roku należał do „Solidarności”. W 1982 roku drukował czasopismo „13 Grudnia”. W latach 1982–1983 był kurierem w ramach MKS Kraków, a następnie członkiem tzw. Sekretariatu, gdzie był odpowiedzialny m.in. za druk i kolportaż „Kroniki Małopolskiej”. W 1983 został zwolniony z pracy w związku z prowadzoną działalnością opozycyjną i przez kilkanaście miesięcy pozostawał na utrzymaniu związku. Był wielokrotnie zatrzymywany na 48 godzin i dwukrotnie aresztowany. Po raz pierwszy aresztowano go podczas druku ulotek i zwolniono po kilku miesiącach na mocy amnestii. Po raz drugi był aresztowany 9 II 1985 i skazany na rok więzienia w zawieszeniu na 3 lata.

HARCERZE

Piotr Bąk (ur. 19.05.1958)

Jest harcmistrzem, wychowawcą wielu pokoleń młodzieży, jednym ze współtwórców nurtu niepodległościowego we współczesnym harcerstwie polskim. W 1980 r. był współzałożycielem Kręgu im. Andrzeja Małkowskiego, a w latach 1984–88 członkiem władz krajowych niejawnego Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej. W latach osiemdziesiątych był organizatorem i wykonawcą akcji przerzutu z Polski na terytorium Czechosłowacji zakazanej literatury religijnej w języku słowackim.

Wojciech Hausner (ur. 14.01.1957)

Jest harcmistrzem. W latach 1984–1989 był członkiem początkowo niejawnego Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej. Współpracował z Krajowym Duszpasterstwem Harcerek i Harcerzy. W latach 1985–1987 był członkiem redakcji, a w latach 1987–1994 redaktorem naczelnym wychodzącego pierwotnie poza cenzurą ogólnopolskiego pisma „Czuwajmy”. W 1987 r. współorganizował harcerską „Białą Służbę” podczas III Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski. W 1988 uczestniczył w IV Światowym Zlocie Harcerstwa na emigracji w USA, gdzie był autorem wystawy o Niezależnym Ruchu Harcerskim. W latach 1988–1989 był komendantem hufca ZHP Kraków-Krowodrza.

Bogusław Kośmider (ur. 7.10.1957)

Na początku lat 80-tych był komendantem harcerskiego szczebu „Zielonej Trójki”. Przez władze ZHP został zawieszony w prawach instruktora harcerskiego w związku z odwiedzinami funkcjonariuszy SB na obozie harcerskim. Był aktywnym uczestnikiem niejawnego Ruchu Harcerskiego, zaangażowanym m.in. w organizację „Białej Służby” podczas III Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1987 roku. Na Zjeździe ZHP w 1989 roku bardzo aktywnie walczył o zmianę Przyrzeczenia i Prawa Harcerskiego. Potem współtworzył ZHP1918.

Dominik Orczykowski (ur. 29.06.1928)

Jest kapłanem katolickim, duszpasterzem, kapłanem harcerzy, harcmistrzem Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej oraz nieformalnym kapłanem polskich lotników. Z harcerstwem związany jest od dziecka. W 1956 r. powrócił do harcerstwa jako zakonnik i objął swoją opieką duszpasterską harcerzy w Gorzowie Wielkopolskim. Brał udział w organizowaniu Białych Służb Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej. W latach 1981–1986 był duszpasterzem-kapłanem harcerzy w Krakowie. Zdobył wtedy dwa najwyższe stopnie harcerskie: Harcerza Orlego i Harcerza Rzeczypospolitej. W roku 1988 został rejonowym duszpasterzem harcerek i harcerzy we Wrocławiu.

Norbert Paciora

(1.09.1934–13.06.2012)

Był harcmistrzem. W 1959 r. otrzymał święcenia kapłańskie. Był wikarym w parafii na os. Szklane Domy w Krakowie-Nowej Hucie, moderatorem Ru-

chu „Światło-Życie” i organizatorem duszpasterstwa harcerskiego przy kościele św. Bartłomieja. Po wprowadzeniu stanu wojennego przedostał się na teren kombinatu HiL, gdzie odprawił wraz z o. Niwardem Karsznia mszę św. dla strajkujących. Niedługo potem starszyzna harcerska z centrum Krakowa powierzyła mu założenie i prowadzenie duszpasterstwa harcerek i harcerzy w Nowej Hucie. Pod jego duchową opieką powstał w parafii Matki Boskiej Częstochowskiej na os. Szklane Domy Ewangelizacyjny zespół instrumentalno-wokalny „Zwiastun” pod przewodnictwem Marka Kluzy.

Jerzy Parzyński

(19.08.1929–12.02.1994)

Był członkiem Szarych Szeregów i brał udział w powstaniu warszawskim. W latach 1956–1962 oraz 1981–1985 był członkiem Komendy Chorągwi Krakowskiej ZHP. Jako dziennikarz był jednym z założycieli Solidarności i uczestnikiem prac Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych Solidarności. Był przewodniczącym krakowskiego Kręgu Instruktorskich Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego, a 27 marca 1983 wybrano go na przewodniczącego niejawnego Ruchu Harcerskiego. Funkcję tę pełnił do czerwca 1988 roku, a następnie, do stycznia 1989, był jego wiceprzewodniczącym. Utrzymywał liczne kontakty ze światowym skautingiem.

Adam Studziński

(2.06.1911–2.04.2008)

Był harcmistrzem. Od 1928 roku należał do zakonu dominikanów. W czasie II wojny był kapłanem wojskowym i uczestnikiem bitwy o Monte Cassino. W 1981 roku związał się z Duszpasterstwem Harcerek i Harcerzy. Był twórcą ośrodka pracy wychowawczej dla harcerzy skupionego wokół kościoła św. Idziego i dominikańskiego kościoła św. Trójcy w Krakowie. Prowadził działania organizacyjne w środowiskach kapłanów harcerskich i organizował działania wewnątrz ZHP zakazane przez komunistyczne władze.

Ryszard Wcisło

(8.04.1933–24.10.2015)

Był harcmistrzem i architektem. W związku z pracą harcerską w latach 1973 i 1976 znalazł się w zasięgu prowadzonych przez SB spraw operacyjnego sprawdzenia „Skaut” i „Zawisza”. Był członkiem krakowskiego Kręgu Instruktorskich Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego i komendantem największych przedsięwzięć organizowanych w latach 1980–1982 przez tę strukturę. W latach 80-tych aktywnie uczestniczył w niejawnym Ruchu Harcerskim i krakowskim Duszpasterstwie Harcerek i Harcerzy. Jako instruktor harcerski brał udział ze swoimi drużynami w uroczystościach niepodległościowych i patriotycznych.

Zbigniew Wilk (ur. 19.01.1954)

Do harcerstwa należy od 1966 roku. W latach 1984–1987 kierował krakowskim środowiskiem niejawnego Ruchu Harcerskiego. W latach 1987–1989 był zastępcą naczelnika i naczelnikiem Ruchu Harcerskiego. Współorganizował największe niezależne obchody z udziałem żołnierzy AK związane z pogrze-

bem mjr. J. Piwnika „Ponurego” na Wykusie (1988). Był komendantem reprezentacji Ruchu Harcerskiego w zlocie harcerstwa na uchodźstwie w USA.

Wojciech Wróblewski (ur. 6.09.1957)

Jest instruktorem harcerskim od 1972 roku i pełnił różne funkcje w krakowskich strukturach ZHP. Był również członkiem Rady Naczelnej ZHP. W latach 1980–1982 działał w Kręgu Instruktorskich Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego, czyli harcerskiej „Solidarności”. Potem był zastępcą naczelnika niejawnego Ruchu Harcerskiego, a następnie w latach 1987–1989 jego przewodniczącym. Był również współzałożycielem Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej w 1989 i początkowo jego wiceprzewodniczącym. W czasie obrad „okrągłego stołu” reprezentował niezależne organizacje harcerskie

Andrzej Wysocki (ur. 7.06.1956)

Jest harcmistrzem i samorządowcem. Od 1971 roku należał do harcerstwa. Był m.in. komendantem harcerskiego szczebu „Zielona Trójka” oraz członkiem krakowskiego Kręgu Instruktorskich Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego, czyli harcerskiej „Solidarności”. Aktywnie działał w niejawnym Ruchu Harcerskim – był odpowiedzialny m.in. za sprawy szkolenia i ochronę przed działaniami SB. W 1989 roku był współzałożycielem ZHR, a następnie członkiem pierwszej Rady Naczelnej ZHR.

Władysław Zawisłak (ur. 18.10.1922)

W latach II wojny był harcerzem Szarych Szeregów i żołnierzem AK. Po wojnie współorganizował i był komendantem antykomunistycznej organizacji starszo-harcerskiej działającej pod kryptonimem Polska Straż Przednia. Był więźniem politycznym w latach 1946–1949. Jest harcmistrzem i Harcerzem Rzeczypospolitej. Pracował w Klubie Inteligencji Katolickiej, był członkiem Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” Małopolska, a po wprowadzeniu stanu wojennego organizował harcerstwo niezależne. Był członkiem Komitetu Obywatelskiego.

Teresa Żelazny (ur. 30.08.1948)

Jest harcmistrzynią i psychologiem. Była związana z Kręgiem Instruktorskich Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego, czyli harcerskiej „Solidarności”, oraz niejawnym Ruchem Harcerskim. Uczestniczyła w pracach zmierzających do odrodzenia wychowania dziewcząt i Organizacji Harcerek zniszczonej przez komunistów w 1949 roku. Była pierwszą naczelniczką harcerek w niezależnym ZHP.

